

Del 1

Utdanningsplan for spesialiteten Indremedisin del 2 og del 3, Oslo Universitetssykehus HF

Utdanningsplan for spesialitet Indremedisin med tidslinje for rotasjoner
internt og eksternt

Indremedisin, Oslo Universitetssykehus HF, Ullevål

Del 2

Utdanningsplan for gjennomføring

Utdanningsplan for gjennomføring av spesialiteten Indremedisin ved Oslo
Universitetssykehus HF, Ullevål, ved Medisinsk klinikk og ved
Indremedisinsk avdeling spesielt

**Godkjent den 10. 09. 2019 av klinikkleder Morten Mowe, Medisinsk
klinikk**

Innledning

Formålet med **Del 1 Utdanningsplan med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt** er å beskrive plan med oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert rotasjon i gjennomstrømstilling. På overordnet nivå beskriver planen når læringsmålene for spesialiteten Indremedisin oppnås ved medisinske avdelinger ved OUS. Utdanningsplan beskriver den ideelle prosessen for akkurat dette utdanningsløpet. Planen beskriver en hensiktsmessig rekkefølge av læringsmålene, de ferdigheter som forventes oppnådd i hver ansettelse og krav til kompetanse ved start av rotasjon.

Formålet med **Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring** er å beskrive hvordan aktiviteter skal gjennomføres og hvordan kompetansevurderingen av oppnådde mål vil finne sted i det daglige arbeidet. Dette beskrives lokalt for de avdelinger som inngår i utdanningsløpet, altså ved Indremedisinsk avdeling, hjertemedisinsk avdeling, lungemedisinsk avdeling, infeksjonsmedisinsk avdeling, Gastromedisinsk avdeling, geriatrisk avdeling, endokrinologisk avdeling og akuttmedisinsk avdeling. Beskrivelser fra utdanningsplanen for gjennomføring skal fylles inn i søknad om godkjenning av utdanningsvirksomhet.

Utdanningsplan for gjennomføring vil danne grunnlaget for **Del 3 individuell utdanningsplan** som den enkelte LIS skal ha i henhold til forskrift om spesialistutdanning. Den individuelle utdanningsplanen skal sørge for en gjensidig forpliktelse og være et verktøy for planlegging og oppfølging av den enkelte LIS.

Forkortelser

OUS – Oslo universitetssykehus

IMA – Indremedisinsk avdeling

LM – Læringsmål

AKG – Arbeids-EKG

PM-lab Pacemaker laboratorium

HIO – Hjerte intensiv/overvåking

Resp. fys lab – Respirasjonsfysiologisk laboratorium

Endopol – Endokrinologisk poliklinikk

Gastromed – Gastromedisin

Lab/pol – Laboratorium/Poliklinikk

Innholdsfortegnelse

Innledning

Forkortelser

Innholdsfortegnelse

Del 1 Utdanningsplan for spesialiteten Indremedisin

1.1 Utdanningsplan med tidslinje (tabell)

1.2 Krav til kompetanse før rotasjon

Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring av spesialiteten

2.1 Utdanningsplan for gjennomføring av spesialiteten Indremedisin, fast ansettelse

2.1.1 Hensikt og målsetning

2.1.2 Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

2.1.3 Utdanning

2.1.4 Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

2.1.5 Supervisjon av leger i spesialisering

2.1.6 Felles kompetansemål (FKM)

2.1.7 Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

2.1.8 Internundervisning

2.1.9 Forskningsaktiviteter

2.1.10 Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

2.1.11 Annet

2.2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten Indremedisin, gjennomstrømningsstilling

Som punkt 2 dersom aktuelt

DEL 1 Utdanningsplan for spesialiteten Indremedisin med tidslinje for rotasjon

I Utdanningsplanen for Indremedisin del 2 og del 3 beskrives utdanningen slik den vil være i Medisinsk klinikk OUS. Utdanningen ved Indremedisinsk avdeling beskrives spesielt. For utdanningen i Indremedisin ved de øvrige medisinske fagspesialitetene, vises til deres respektive utdanningsplaner.

Utdanningsplan Felles Indremedisin (del 2)				
Tid av utdanning	Helseforetak	Sykehus/ DPS	Avdeling/ læringssted	Læringsmål
0-0.5 år	OUS	Ullevål	Hjertemedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk (AKG), PM-lab, HIO)	LM 028 – 048 LM 008, 009 LM 097
0.5-1 år	OUS	Ullevål	Lungemedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk, resp. fys lab)	LM 049 – 061, 007, 112
1-2 år	OUS	Ullevål	Indremedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk, dagavdeling)	LM 001 – 004 LM 005 -010, 014, 016, 018 – 022 LM 023 – 027 LM 028 -034, 036, 037, 039 - 041, 043 - 045, 047 LM 049 - 056, 059, 061 LM 062 - 074, 076 - 078 LM 080 – 083, 085 - 093 LM 094 – 107 LM 108 – 112, 114 – 131 LM 132 – 140 LM 141 – 150, 152
2 - 2.5	OUS	Ullevål	Intensiv avdeling	LM 005 -009, 011, 012, 114, 016 – 018, 020 – 022 LM 031, 042 LM 057, 058 LM 070, 071, 073, 076 LM 095, 097, 102 LM 108, 110, 121, 123, 128
2.5 – 3 år	OUS	Ullevål	Nyremedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk)	LM 062 - 078
Hospitering	OUS	Ullevål	Gastromed lab/pol	LM 080, 081, 084 - 091,
0 – 3 år	OUS	Ullevål	Indremedisinsk vaktjeneste (parallelt med klinisk tjeneste ved avdeling)	LM 001, 002, 004 LM 005 -012, 015, LM 016 – 018, 020 – 022 LM 023, 024 LM 028 - 037, 039 - 041, 048 LM 049, 051 - 053, 057 - 059,

				061 LM 063, 064, 070, 071, 073, 076 – 078 LM 079, 081, 082, 084, 085, 090, 091 LM 095, 097, 101, 102 LM 108 - 129, 131 LM 132 – 140 LM 142 - 144, 147
Utdanningsplan Indremedisin del 3				
4 måneder	OUS	Ullevål	Hjertemedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk (AKG), PM-lab, HIO)	LM 001 – 013
3 måneder	OUS	Ullevål	Gastromedisinsk avdeling	LM 038 – 053 Endoskopilab: LM 038, 039, 041 - 045, 052 Gastro-/ leverpol, dagpost: LM 040, 042 - 050
2 måneder	OUS	Ullevål	Lungemedisinsk avdeling Respirasjonsfysiologisk lab	LM 014 – 025 Pol/Resp fys LM 014 - 017, 020, 021, 023, 024
2 måneder	OUS	Ullevål	Endokrinologisk avdeling	LM 054 – 066 Endopol Aker: LM 054 - 061, 063, 099 Endopol RH: LM 062, 064 – 066
4 måneder	OUS	Ullevål	Infeksjonsmedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk)	LM 067 - 080
3 måneder	OUS	Ullevål	Intensiv avdeling	LM 011, 012 LM 022 LM 031, 034 LM 090 LM 103, 104
6 måneder	OUS	Ullevål	Indremedisinsk avdeling (sengepost, poliklinikk, dagavdeling)	LM 001, 003, 005 – 011 LM 016, 017, 018, 019, 020, 023 LM 026 - 032, 036 LM 042 – 053 LM 054, 055, 057, 059 - 064, 066 LM 070 - 074, 076, 078, 079 LM 081 – 083 LM 085 - 089, 091 – 096 LM 097, 098, 101, 102, 104
Hospitering (1-2 dager)	OUS	Ullevål	Geriatrisk avdeling (Hukommelsepoliklinikken)	LM 081

Hospitering	OUS	Ullevål	Nyremedisinsk avdeling	LM 033, 035, 037
0 – 2 år	OUS	Ullevål	Indremedisinsk vaktjeneste (parallelt med klinisk tjeneste ved avdeling)	LM 002, 005, 009, 011 LM 016 LM 039, 041, 049, 050 LM 067, 068, 072, 074 – 076 LM 084 (trombolyse-vurdering, vakt)

Hele utdanningsløpet for spesialiteten i Indremedisin med alle læringsmål for del 2 og del 3, kan oppnås ved OUS uten rotasjon til annet Helseforetak eller sykehus. For et mer helhetlig perspektiv på spesialiteten i Indremedisin, kan rotasjon til et annet (mindre) sykehus/HF anbefales. Da det ikke var enighet om dette i Regionalt rotasjonsråd for indremedisin, er det ikke lagt inn i planene, men kan drøftes i samråd med den enkelte LIS ved utforming av individuell utdanningsplan.

LIS utdanning del 1 må være gjennomført og godkjent før oppstart på del 2 Indremedisin. Før start på del 3 Indremedisin, skal de fleste læringsmål for del 2 være oppfylt, slik at LIS har nødvendig grunnleggende kompetanse.

I utdanningsløpet vil LIS rotere til flere medisinske avdelinger for å oppnå best mulig kompetanse innen de ulike fagområdene, slik tabellen viser. Det kan være aktuelt med rotasjoner til andre medisinske avdelinger enn de anførte. En stor andel av læringsmålene kan oppnås ved Indremedisinsk avdeling i kombinasjon med vaktjeneste slik det framgår av tabellene. Tidsrekkefølgen for rotasjonene er veiledende, og beskriver et ideelt forløp. Det er hensiktsmessig at LIS tidlig i forløpet oppnår god kompetanse på læringsmål innen hjerte- og lungesykdommer av hensyn kompetanse i vaktjeneste. Rotasjon til nyremedisinsk avdeling anbefales utført siste del av del 2 for mulighet til overlapping mot læringsmål innen nyresykdommer knyttet til del 3 Indremedisin.

Angitt tid må anses som minstetid, og flere LIS må forventes å bruke lengre tid enn angitt for å oppnå læringsmålene, spesielt for del 3.

De aktuelle avdelingene for rotasjon tilrettelegger for at læringsmålene for LIS 2 og LIS 3 Indremedisin kan oppnås. I tillegg er det lagt opp til noe hospitering i utdanningen, men dette er i begrenset omfang og tid, og gjelder i hovedsak for del 3 indremedisin. Det er laget samarbeidsavtaler med flere avdelinger. LIS følger internundervisning på avdelingen de har tjeneste, i tillegg til felles internundervisning for LIS i klinikken

DEL 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten Indremedisin fast ansettelse

Oslo universitetssykehus HF har på overordnet nivå organisert utdanning av LIS på følgende måte:

a) **Organisering og ansvars plassering:**

OUS har ansvar for 44 spesialiseringssløp fordelt på 13 klinikker. Klinikkleder er øverst ansvarlig for LIS utdanning i sin klinikk med en tydelig delegering i lederlinjen beskrevet i nivå 1 prosedyre. Innen hver spesialitet er det opprettet Utdanningsansvarlige overleger som sammen med nærmeste leder legger til rette for læringsarenaer som muliggjør oppnåelse av læringsmål/læringsaktiviteter, bidrar til styrket supervisjon og veiledning, og etablerer struktur for vurderinger av LIS underveis.

Utdanningsansvarlige overleger har ansvar for lokale utdanningsutvalg der også LIS er representert. Utdanningsutvalgenes mandat er å sørge for at alle LIS får veiledning og vurdering, utarbeide program for internundervisning, samt arbeide med struktur og innhold for å bedre LIS utdanningen lokalt. OUS har opprettet en utdanningskoordinerende overlege knyttet til Utdanningsavdelingen, en stabsfunksjon for direktøren, som vil ha tett kontakt med utdanningsansvarlige overleger. Utdanningsavdelingen vil holde regelmessige møter i klinikkene der LIS også deltar og sørge for nødvendig støtte med hensyn til maler, veilederkurs, e-læring, og vurderingskompetanse for klinikkene.

b) **Veiledning og vurdering:**

Veiledning skal organiseres med 1 time/måned i starten av LIS utdanningen. Etter hvert kan veiledning skje noe sjeldnere. Det etableres vurderingskollegier lokalt. Hvert halvår legges det opp til et møte i vurderingskollegiet der aktuelle veiledere, utdanningsansvarlig overlege, nærmeste leder og aktuelle supervisører deltar. Her gjennomgås den enkelte LIS med hensyn til progresjon etter et validert skjema. Veileder, i samarbeid med utdanningsansvarlig overlege, følger opp LIS basert på innspill i vurderingskollegiet. Krav til gjennomføring er dokumentert i nivå 1 prosedyre og retningslinjer for vurderingsmøter finnes i OUS styringssystem, e-håndbok.

c) **Kompetanseheving**

OUS har utviklet og gjennomført flere to dagers veileder- og supervisjonskurs for overleger i sykehuset. Vi vil fortsette med cirka 5 kurs/år. Fra OUS deltar i 2019 seks personer på TTT kurs i veiledning og kommunikasjon i regi av Regionalt Utdanningscenter. Disse vil få et ansvar for lokal opplæring innen veiledning og kommunikasjon. Behovet er stort og det vil ta tid før alle som får et veilederansvar vil ha den nødvendige kompetanse. Med hensyn til vurderingskompetanse vil det bli gjennomført egne tiltak internt i sykehuset, der de utdanningsansvarlige overlegene er målgruppen.

Avdelingens/seksjonens utdanningsplan

2.1.1. Hensikt og målsetting

Oslo universitetssykehus, spesialiteten i Indremedisin

Spesialiteten Indremedisin innbefatter kompetanse innen hele det medisinske fagfeltet og alle fagfeltene er representert i Medisinsk klinikk OUS. Alle avdelinger i klinikken samt akuttmottaket vil være læringsarenaer og bidra med sin kompetanse for utdanningen av LIS 2 og LIS 3 Indremedisin. Målsettingen er å gi en fullverdig utdanning innen Indremedisin med god kompetanse innen alle fagområder i spesialiteten, kunne bruke kompetansen helhetlig og i sammensatte og komplekse medisinske problemstillinger.

Utdanningsplanen legger til rette for et strukturert og planlagt utdanningsløp for å oppnå kompetanse svarende til kravene for spesialiteten i Indremedisin.

Medisinsk klinikk:

Medisinsk klinikk er en stor enhet i OUS med rundt 1500 ansatte og klinikken har 195 senger fordelt på 9 avdelinger som ivaretar hvert sitt medisinske fagområde (Indremedisinsk avdeling, Hjertemedisinsk avdeling, Lungemedisinsk avdeling, Nyremedisinsk avdeling, Geriatrisk avdeling, Gastromedisinsk avdeling, Endokrinologisk avdeling, Infeksjonsmedisinsk avdeling, Akuttmedisinsk avdeling). Indremedisinsk avdeling ivaretar et bredt spekter av pasienter innen alle de medisinske fagområdene ofte med komplekse og sammensatte problemstillinger. I klinikken er det 2 intensivenheter med i alt 23 senger, og en observasjonspost med 17 senger.

Medisinsk klinikk har lokalsykehusansvar for cirka 230 000 pasienter og ivaretar alle lokalsykehusoppgaver. I tillegg har klinikken både regions- og landsfunksjoner, og mange pasienter innlegges fra andre HF og sykehus pga klinikkens vaktberedskap og høye kompetanse.

I akuttmottaket OUS Ullevål, er det cirka 2500 innleggelser per måned hvorav 1000 per måned til Medisinsk klinikk. Rundt 15 % av de akutt innlagte pasientene blir håndtert som poliklinikk og returnert i løpet av kort tid. Rundt 90 % av innleggelsene i klinikken er øyeblikkelig hjelp.

LIS deltar i en felles primærvaktordning etter oppsatte planer. Det er til enhver tid 5 medisinske primærvaktlag som jobber parallelt, og tar imot pasienter etter kompetanse og diagnose. I tillegg ett LIS 1- vaktlag. De alvorlig akutt syke blir tatt i mot av medisinske team, hvor flere fagspesialiteter er til stede samtidig. Se Tillegg 1 side 23, Organisering av vaktlag akuttmottaket OUS Ullevål
Alle avdelingene har universitetsansatte med professorkompetanse og det er en meget høy forskningsaktivitet i klinikken.

Indremedisinsk avdeling:

Indremedisinsk avdeling er 1 av 9 avdelinger i Medisinsk klinikk. Avdelingen består av sengepost, dagavdeling og Indremedisinsk poliklinikk. Avdelingen har lokalsykehusansvar for indremedisinske pasienter fra OUS sektor, i tillegg lokalsykehusansvar innen hematologi og endokrinologi. For endokrinologi også regionansvar når innleggelse i sykehus er nødvendig.

Avdelingen har ansvar for Diagnostisk pakkeforløp for pasienter med uspesifikke symptomer og mistanke om alvorlig sykdom.

Sengeposten består av 24 senger fordelt på 3 tun med egne enheter for hematologi og endokrinologi. Det utføres rundt 3500 pasientbehandlinger i året, hvorav 1300 døgnpasienter, 990 dagbehandlinger og 1200 polikliniske konsultasjoner

Avdelingen mottar øyeblikkelig hjelp-pasienter direkte fra akuttmottak, overflyttinger fra andre avdelinger i OUS og fra intensiv avdelinger. Et mindre antall elektive pasienter kommer direkte til sengepost.

Øvrige medisinske avdelinger/fagområder:

For nærmere beskrivelse av de øvrige medisinske avdelingene og deres fagområder i Medisinsk klinikk, vises til utdanningsplanene for de respektive spesialitetene innen henholdsvis hjertesykdommer, lungesykdommer, nyresykdommer, geriatri, fordøyelsesykdommer, endokrinologi, infeksjonssykdommer og akuttmedisin.

2.1.2. Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

I dette avsnittet beskrives Indremedisinsk avdeling i Medisinsk klinikk. For beskrivelse av øvrige avdelinger i Medisinsk klinikk vises til utdanningsplaner innen gjeldende spesialitet

Indremedisinsk avdeling

Arbeidsoppgaver, medisinsk teknisk utstyr, bibliotek/litteraturtilgjengelighet, samarbeidende sykehus, spisskompetanse på de ulike sykehusene, forskningsaktivitet.

Indremedisinsk avdeling utreder og behandler pasienter innen et bredt indremedisinsk spekter, ofte med komplekse og sammensatte sykdomsbilder. Avdelingen har i tillegg lokalsykehusansvar innen hematologi og endokrinologi og behandler pasienter med ulike typer blodsykdommer og endokrinologiske sykdomstilstander i samarbeid med de respektive fagspesialistene. Indremedisinsk avdeling samarbeider tett med de øvrige medisinske spesialitetene og deres spesialistkompetanse er lett tilgjengelig ved behov. Avdelingen håndterer på denne måten mange pasientkategorier og har spesiell kompetanse på håndtering av komplekse sykdomstilstander hvor problemstillingene er flere og sammensatte.

Det er etablert en fast tilsynsordning 3 ganger per uke fra hematolog, 1 gang per uke fra endokrinolog. To av avdelingens overleger er spesialist i henholdsvis endokrinologi og infeksjonsmedisin.

Ved poliklinikken vil de fleste pasientene være nyhenviste fra primærhelsetjenesten, andre avdelinger i OUS og i noen tilfeller fra andre sykehus. I tillegg er det noen kontroller etter innleggelse i avdelingen. Det er et bredt spekter av indremedisinske problemstillinger ved poliklinikken. Poliklinikken har kompetanse på hemokromatose og utreder og ivaretar denne pasientgruppen i OUS sektor. Dette gjelder også kronisk utmattelse/ME. Pasienter henvist til utredning i Diagnostisk pakkeforløp for uspesifikke symptomer som kan være alvorlig sykdom, ivaretas på Indremedisinsk poliklinikk

Avdelingen har nødvendig medisinsk teknisk utstyr, inkludert håndholdte ultralydsapparater (V-scan), den ene med digital overføring til prosjektor for undervisning, som brukes aktivt i daglig klinisk arbeid.

OUS har en meget god bibliotekstjeneste, og tilbyr en stor portefølje av medisinske tidsskrift. Foruten biblioteket, er nødvendig medisinsk litteratur tilgjengelig gjennom inter-/intranett, e-håndbok, håndbøker og e-læringskurs. Avdelingen kjøper inn aktuell litteratur ved behov.

Avdelingen samarbeider med alle bydeler i OUS sitt opptaksområde og med de ulike lokalsykehusene i Oslo-området. Avdelingen har tilknyttet forsknings- og professorkompetanse og er deltager i ulike forskningsprosjekter i samarbeid med andre avdelinger i sykehuset.

Fysisk utforming av avdelingen og arbeidsplassene.

Indremedisinsk avdeling med sengepost, dagavdeling og poliklinikk er lokalisert i samme bygg på OUS Ullevål. Poliklinikken er en del av dagavdeling i 1. etg, mens sengeposten er lokalisert i 3. etg. Sengeposten er T-formet og delt inn i 3 tun. Avdelingen er sentralt plassert med nærhet til de øvrige medisinske spesialitetene og tjenestene de tilbyr, samt til radiologisk avdeling. Dette gir gode muligheter for samarbeid på tvers av avdelingene. Nødvendig undersøkelses- og prøvetakingsutstyr

er sentralt plassert. Urinlaboratoriet ved nyreavdelingen er i umiddelbar nærhet og kan benyttes av leger ved indremedisinsk avdeling.

Overleger og LIS har deres daglige arbeidsplass på felles legekontor knyttet til hvert tun på sengeposten og arbeider tett gjennom dagen. LIS har i tillegg et stort felles kontor i underetasjen for alle lis i klinikken som blant annet kan benyttes på fordypningsdager o.l. Overlegene har felles kontorer i nærliggende bygg. Alle kontorplasser er utstyrt med PC med internett-tilgang og bred tilgang til medisinske tidsskrifter. På dagavdelingen/poliklinikken er legekantorene innredet med nødvendig utstyr for en indremedisinsk poliklinikk.

Blodprøvetaking for polikliniske pasienter er lokalisert i 1. etg vegg-i-vegg med dagavdeling/poliklinikk.

Medisinsk bibliotek er i kort avstand fra avdelingen

Organisering av avdelingen/seksjonens drift, rotasjonsordninger, tjenesteplaner m.v.

Indremedisinsk avdeling består av sengepost, dagavdeling og poliklinikk:

- i) Indremedisinsk sengeposten har 24 senger fordelt på 3 tun/enheter à 8 senger med egne enheter for henholdsvis hematologi og endokrinologi. Utredning og behandling av et bredt spekter av indremedisinske problemstillinger samt lokalsykehusfunksjon innen hematologi og endokrinologi
- ii) Dagavdelingen: felles for Medisinsk klinikk og benyttes av flere avdelinger i klinikken. Hovedandelen utgjøres av gastromedisinske pasienter, i særstilling kronisk inflammatoriske tarmlidelser, i tillegg til indremedisinske og hematologiske pasienter
- iii) Indremedisinsk poliklinikk: utredning, oppfølging og behandling av et bredt spekter av indremedisinske problemstillinger som blant annet forhøyet SR, anemi, ME/CFS, hemokromatose, vekttap, mm. Utredning av pasienter i Diagnostisk pakkeforløp for kreft
- iv) LIS deltar i alle daglige oppgaver ved avdelingen etter oppsatt tjenesteplan som inkluderer tjeneste ved sengepost og poliklinikk/dagavdeling.

Antall spesialister med stillingsprosent:

Ved avdelingen arbeider 6 overleger som er spesialister i Indremedisin, alle i 100 % stilling. 2 av spesialistene har 50 % av arbeidstiden som framskutt kompetanse i akuttmottaket

Leger med andre spesialiteter som arbeider på avdelingen/seksjonen.

2 overleger med spesialitet i hhv endokrinologi og infeksjonsmedisin, i tillegg til spesialitet i indremedisin

Fagpersonell med andre profesjoner på avdelingen/seksjonen.

Tverrfaglig team med fysioterapeuter, ergoterapeuter, ernæringsfysiologer, logoped og sosionom

Beskrivelse av eventuelle vaktordninger for LIS og spesialistene.

- i) LIS deltar i den til enhver tid gjeldende vaktordning, for tiden 12-delt turnus i primærvakt. Det er til enhver tid 5 medisinske primærvaktlag som jobber parallelt, og tar imot pasienter etter kompetanse og diagnose. Se tabell i Tillegg 1 side 23, Organisering av vaktlag akuttmottaket OUS Ullevål

ii) Overlegene/spesialistene ved avdelingen deltar i en 8-delt bakvaksordning med tilstedevakt fram til kl 20 på hverdager. I helg/helligdager tilstedevakt fra kl 08.30 (lør)/09.00 (søn) til kl 16.30(lør)/17.00 (søn). Bakvakt har ansvar for pasientene på egen avdeling og gjør tilsyn på pasienter ved andre avdelinger på forespørsel

2.1.3. Utdanning

Beskrivelse av utdanningsutvalget, medlemmer og funksjonsperiode.

- i. Utdanningsutvalget ved Indremedisinsk avdeling består av 4 overleger som alle er spesialister i Indremedisin, 1 LIS-representant og utdanningsansvarlig overlege ved avdelingen. Funksjonstiden for LIS-representanten bestemmes av tjenestetid ved avdelingen. Utvalget ledes av Utdanningsansvarlig overlege. Det avholdes minst 2 møter i året, ytterligere møter etter behov.
- ii. Utdanningsutvalg for Indremedisin i Medisinsk klinikk består av utdanningsansvarlige overleger fra alle de medisinske spesialitetene, og 2 representanter fra LIS med funksjonstid minst 1 år. Det vil bli avholdt minst 2 møter i året

Organiseringen av utdanningen for leger i spesialisering (introduksjonskurs/fadderordning) i kombinasjon med avdelingens driftsoppgaver, (supervisjon, drøfting av pasientkasus, kontinuitet i pasientbehandlingen, rutinemøter m.v.)

Tjenesteplanene utarbeides slik at det tilstrebes mest mulig sammenhengene klinisk tjeneste ved sengepost over noen uker for best mulig kontinuitet og læringsutbytte. Klinisk arbeid på sengepost og poliklinikk er sammen med vakttjeneste, de viktigste læringsarenaene for å oppnå kompetanse i henhold til læringsmålene for Indremedisin. Tjenesten gjennomføres under supervisjon fra spesialister etter «mester-svenn»-prinsippet, både på sengepost og ved poliklinikk. Det legges opp til læringsvisitter 1-2 ganger per uke, avhengig av den enkelte LIS og tilpasset drift. Fordypningsdager kan med fordel utnyttes til hospitering og prosedyrer for oppnåelse av læringsmålene i Indremedisin. Avdelingen vil legge til rette for at god kompetanse oppnås, og LIS forventes å være aktive og ta ansvar for å tilegne seg kompetansen svarende til læringsmålene.

Avdelingen har et ukentlig møte for diskusjon av pasientkasus. På legenes daglige morgenmøte diskuteres rundt kliniske problemstillinger etter behov. I tillegg ligger det til rette for daglige drøftinger innad mellom legene på det enkelte tun og mellom legene på tvers av tunene, etter behov. Avdelingen har et miljø og en atmosfære hvor det er lav terskel for å drøfte problemstillinger, og spesialister er alltid tilgjengelige og deltar i det daglige arbeidet. En gang per uke er det tverrfaglig møte med ernæringsfysiolog, fysioterapeut, ergoterapeut og sosionom rundt innlagte pasienter.

Det er lagt til rette for supervisjon fra hematolog fast 3 ganger per uke, samt ytterligere etter behov. Det arbeides også med en fast ordning for vurdering av blod- og benmargstryk under supervisjon fra hematolog. Endokrinolog kommer ukentlig til avdelingen for supervisjon.

Introduksjonsuke for nyansatte leger holdes 2 ganger i året. Det er et fastsatt program for 1 uke med gjennomgang av rutiner, opplæring i spesielle prosedyrer og elektronisk verktøy, AHLR-kurs mm. Se Tillegg 2 side 24, Program Introduksjonsuke for nyansatte Medisinsk klinikk. Det organiseres følgevakter i akuttmottak

Organisering av/tid til faglig fordypning: mdt-møter, mmm-møter, kek-møter, etikkmøter, pasientsikkerhetsvisitt, data-/litteraturtilgjengelighet, mulighet til forskningsdeltakelse og forskningsveiledning.

LIS har fastsatt tid til fordypning i tjenesteplanen, i gjennomsnitt 4 timer per uke. Alle har internett-tilgang og tilgang til digitale oppslagsverk og tidsskrifter samt bibliotek på sykehuset.

Det avholdes jevnlig møter i klinisk etisk komite hvor LIS kan delta ved forespørsel, og bringe saker inn ved behov. Legene deltar på andre avdelingers tverrfaglige møter hvis aktuelle pasienter for dette.

LIS oppfordres til å delta i forsknings-, kvalitets- og forbedringsprosjekter på avdelingen og de øvrige medisinske avdelingene. LIS 2 -3 Indremedisin vil i løpet av utdanningen få innblikk i flere avdelingers forsknings-, kvalitets-, og forbedringsprosjekter gjennom rotasjon til avdelingene, hvilket gir gode muligheter å delta og stort utvalg av prosjekter.

Helseforetaket skal ifølge Spesialistforskriften § 21 sørge for at det utarbeides en individuell utdanningsplan med et utdanningsløp i samråd med LIS og at planen revideres ved behov.

Veileder vil i samarbeid med LIS, utdanningsansvarlig overlege og leder, utarbeide en individuell utdanningsplan med et planlagt utdanningsløp, ved start av tjenesten. Planen danner grunnlag for å tilpasse tjenestens innhold, og vil bli revidert underveis ved behov gjennom veiledningssamtaler.

Beskriv hvordan de individuelle utdanningsplanene justeres dersom utdanningsbehovene til leger i spesialisering ikke kan oppfylles til ønsket tidspunkt.

Individuell utdanningsplan justeres i samråd mellom veileder, leder og LIS hvis utdanningsbehovene ikke kan oppfylles til ønsket tid. Kartlegging av årsak.

Helseforetaket skal sørge for etterutdanning, jf. [Lov om spesialisthelsetjenester](#), § 3-10. Opplæring, etterutdanning og videreutdanning.

Overlegene deltar aktivt i avdelingens utdanningsprogram og stimuleres til å delta på nasjonale og internasjonale møter og kongresser. Avtalefestet overlegepermisjon skal brukes til faglig oppdatering. Det er i tillegg ønskelig at det etableres etter- og videreutdanningskurs for overleger på nasjonalt nivå.

Beskrivelse av koordinering og planlegging av etterutdanning for ferdige spesialister.

Etterutdanning av avdelingens spesialister kartlegges og vurderes i årlig utviklingssamtale mellom spesialist og leder, og danner grunnlag for planlegging av etterutdanningen. Overlegepermisjoner tilpasses og planlegges i forhold til drift og opptjent tjenestetid. Ønske om deltagelse på kurs og kongresser meldes inn årlig slik at rettferdig fordeling tilstrebes og klinisk drift planlegges

Deltakelse på eksterne kurs, kongresser m.v.

LIS fristilles for å delta på obligatoriske kurs i spesialiteten, i utgangspunktet tilstrebes 1 kurs i halvåret. Det er avsatt årlige midler til kurs og kongresser for overlegene.

2.1.4. Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

Beskriv hvordan veiledning og vurdering skal organiseres og gjennomføres ved læringsarenaen.

LIS får tildelt veileder med spesialistkompetanse ved start tjeneste i avdelingen. Utvidet introduksjonssamtale mellom veileder og LIS kort etter oppstart hvor individuell utdanningsplan utarbeides. Deretter månedlige møter for veiledningssamtale og for vurdering av den faglige progresjonen. Vurdering ved et evalueringskollegium vil gjennomføres 1-2 ganger i halvåret for en

samlet vurdering av LIS og oppnåelse av sentrale læringsmål. Veileder og evalueringskollegium vil ha et spesielt ansvar for å attestere læringsaktiviteter og godkjenne læringsmål underveis i spesialiseringssløpet. Utdanningsansvarlig overlege i avdelingen har ansvar for å følge opp veiledere i avdelingen og utdanningsplanene. Evalueringskollegiet vil bestå av veileder, utdanningsansvarlig overlege, øvrige overleger/supervisører fra avdelingen etter behov og ev supervisører fra andre avdelinger hvis det anses hensiktsmessig.

Når LIS roterer til annen avdeling, har ansvarlig overlege/veileder ved den avdelingen, ansvar for å godkjenne læringsmål knyttet til avdelingens fagområde.

Hvem er veiledere, har de veilederkurs og for hvilke leger i spesialisering.

Avdelingens overleger er veiledere for LIS i spesialiseringssløp Indremedisin. 5 av 6 overleger har per i dag veilederkurs, og målsetting er at alle skal ha kurs og vil bli påmeldt dette så snart det er tilgjengelige kurs.

Organisering av veiledningen, hvor ofte, inn i tjenesteplanene for spesialister og LIS.

Det legges opp til månedlige veiledninger. Veiledning er satt inn i tjenesteplanen for LIS og i ukeoversikten for avdelingens leger (LIS og overleger).

Organisering av gruppeveiledning.

Det er ikke lagt opp til egne gruppeveiledninger for LIS 2-3 indremedisin, bortsett fra i Felles kompetansemul. Avdelingens leger har faste møter hvor problemstillinger av ulik art tas opp til diskusjon og vurdering, noe som kan sidestilles med gruppeveiledning

Når LIS tjenestegjør ved virksomhet man har avtale med (eksternt), hvordan ivaretas veiledningen da?

Det er ikke avtalt tjeneste ved annen virksomhet enn OUS for LIS 2-3 Indremedisin

2.1.5. Supervisjon av leger i spesialisering

Beskriv hvordan det vil legges til rette for supervisjon på de enkelte læringsarenaer (avdelingen/enheten), herunder hvordan spesialister og andre skal benyttes i supervisjon

Ved klinisk tjeneste på sengeposten vil LIS daglig arbeide sammen med spesialist/overlege. Dette legger til rette for supervisjon gjennom arbeidsdagen både under visitt, og tilpasset den enkeltes erfaring og behov gjennom dagen. Læringsvisitter gjennomføres i utgangspunktet ukentlig, men vil bli tilpasset den enkelte LIS etter behov, og sett i sammenheng med drift og ressurser.

Ved poliklinikk og dagavdeling er spesialist tilgjengelig for supervisjon og gjennomgang av pasienter før, under og etter konsultasjon, etter behov.

I tillegg til supervisjon fra egne spesialister, har avdelingen tilknyttet spesialist i hematologi med fast oppfølging på avdelingen 3 ganger per uke og supervisjon etter behov. Avdelingen har også en ordning med tilsyn og supervisjon fra endokrinologisk avdeling 1 gang per uke, oftere ved behov. I tillegg er en av avdelingens overleger spesialist i endokrinologi og gir LIS spesiell supervisjon innen dette feltet. Tilsvarende for spesiell supervisjon innen infeksjonsmedisin via en av avdelingens overleger. Avdelingen samarbeider tett med de øvrige medisinske fagspesialitetene, hvilket gir enkel tilgang til supervisjon fra flere fagspesialister.

I vaktssammenheng er spesialist i mottak til stede på dag og kveld for supervisjon og vurdering av alle pasienter. På natt skjer supervisjon via teamleder (erfaren LIS) eller bakvakten.

Beskrivelse av organisering/praktisering av supervisjon av LIS, inkludert de som roterer fra andre helseforetak. Finnes det struktur på hvem som er dagens/ukens supervisør?

Supervisjonen er integrert i det daglige kliniske arbeidet hvor det arbeides etter «mester-svenn prinsippet». Alle avdelingens spesialister er supervisører, og overlegen LIS arbeider sammen med på tunet, blir «ukens supervisør».

2.1.6. Felles kompetansemål (FKM)

Beskrivelse av organisering og gjennomføring av oppnåelse av FKM.

Viktigste arena for FKM er i det daglige kliniske arbeidet hvor LIS samarbeid og diskuterer med overlege, og øvrige leger på avdelingen gjennom møter, internundervisning og veiledning. Temaer innen etikk, kommunikasjon, forskning, kvalitet og samhandling vil bli belyst og diskutert gjennom klinisk tjeneste og i veiledningssamtaler. Temaene vil bli belyst i avdelingens og klinikkens undervisningsprogram. Det legges opp til gruppeveiledninger gjennom året med utvalgte gruppeveiledere for hvert tema. Det arbeides med dette lokalt i klinikken og overordnet på OUS nivå.

2.1.7. Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

Beskrivelse av plan for evaluering av LIS' faglige progresjon.

Veileder har et spesielt ansvar for evaluering av faglig progresjon og for godkjenning av læringsmål. Vurdering ved evalueringskollegium 1-2 ganger i halvåret, oftere ved behov for en overordnet og helhetlig vurdering av LIS og for godkjenning av sentrale læringsmål.

Beskrivelse av plan for vurdering av og tilbakemelding på LIS' egnethet i faget.

Veileder har ansvar for dette som et tema i veiledningssamtalene, og må også videreformidle vurdering og tilbakemeldinger fra evalueringskollegiet. UAO trekkes inn der det er behov

Organisering av godkjenning av oppnådde læringsmål i Dossier

Veileder godkjenner oppnådde læringsmål og skal innhente supplerende informasjon fra supervisører eller evalueringskollegium der det anses nødvendig. Sentrale læringsmål vurderes i evalueringskollegiet og godkjennes etter vurdering derfra, av veileder.

Den endelige godkjenningen av læringsmålet gjøres av leder ved endt tjeneste, ev delegert til Utdanningsansvarlig overlege

2.1.8. Internundervisning

Det er flere arenaer for teoretisk undervisning for spesialiteten Indremedisin, både for del 2 og del 3:

- Felles internundervisning for LIS i Medisinsk klinikk hvor alle avdelinger i klinikken bidrar etter en fast plan med utgangspunkt i læringsmålene for del 2 og del 3 Indremedisin. Det vil være foredrag som «state of the art» og kasuistikker som basis for undervisning, se nedenfor.
- Fredagsmøte: Foredrag fredag morgen for alle ansatte på Ullevål. Bredt faglig program fra hele OUS, både interne og eksterne foredragsholdere, presentasjon av forskning mm
- Internundervisning ved Indremedisinsk avdeling 1 gang per uke hvor både LIS og spesialister bidrar med undervisning og foredrag

- Diskusjon og gjennomgang av pasientkasus og diverse indremedisinske problemstillinger 1 gang per uke, Indremedisinsk avdeling. Daglig diskusjon og problemløsning på morgenmøtet etter behov.
- Endokrinologi internundervisning 1 gang per uke, video-overført regional undervisning som foredrag
- Røntgendemonstrasjoner. Indremedisinsk avdeling har 2 møter i uken med radiolog for demonstrasjon og diskusjon rundt røntgenbilder og kliniske problemstillinger.
- Obduksjons-demonstrasjoner etter behov og på forespørsel
- Simulering. Årlig HLR- trening med utdannede instruktører på avdelingen. Simuleringsøvelser på avdelingen
- Flere E-læringskurs tilgjengelig via intranett, og flere kurs vil sannsynligvis utvikles over tid
- Nettbaserte kurs: flere nettbaserte kurs tilgjengelig, eksempelvis for orienterende ultralydundersøkelser.

Felles internundervisning Medisinsk klinikk for LIS 2 og LIS 3 Indremedisin:

Tidspunkt, varighet og eventuelt sted for gjennomføring av undervisningen.

Det er felles internundervisning for LIS i Medisinsk klinikk 2 ganger per uke, tirsdag og torsdag kl 08.00 – 08.30. Undervisningen foregår i auditoriet 1. etg bygg 3

Fordeling av ansvar for den teoretiske undervisningen.

Ansaret for undervisningen deles mellom alle avdelinger i Medisinsk klinikk. LIS i samarbeid med klinikkens Utdanningsutvalg, lager en halvårlig plan for når den enkelte avdeling har ansvar for undervisningen. En LIS har ansvar som møteleder og introduserer foredragsholder. Det føres oppmøtelister.

På hvilken måte settes det av tid til forberedelse og etterarbeid for denne undervisningen.

Fordypningstid for LIS kan brukes til forberedelse og evt etterarbeid. Overlegene har ingen avsatt tid til dette

Langtidsplan for teoriundervisning som sikrer planmessig gjennomgang av sentrale tema

Det utarbeides en langtidsplan for internundervisningen for en periode på 2-3 år som dekker alle aktuelle læringsmål for del 2-3 Indremedisin. Planen lages av Utdanningsutvalget i klinikken sammen med LIS. Det settes opp en liste per semester med oversikt over temaer

Hvordan gjøres innholdet tilgjengelig internundervisningen for repetisjon i etterkant?

Det planlegges at powerpoint-presentasjoner, artikler og lignende fra undervisningen legges ut digitalt i egen mappe på fellesområdet for klinikken, for gjennomgang i ettertid

Internundervisning Indremedisinsk avdeling for LIS 2 og LIS 3 Indremedisin

Tidspunkt, varighet og eventuelt sted for gjennomføring av undervisningen.

Internundervisning i Indremedisinsk avdelingen hver onsdag kl 12.15 – 13.00, på møterommet Indremedisinsk avdeling.

Fordeling av ansvar for den teoretiske undervisningen.

Overlege ved avdelingen har ansvar for gjennomføring av internundervisningen. Plan for undervisningen lages i samarbeid med avdelingens Utdanningsutvalget, og det settes opp et halvårlig program.

På hvilken måte settes det av tid til forberedelse og etterarbeid for denne undervisningen.

LIS kan benytte fordypningstid til forberedelse og evt etterarbeid for undervisningen. For overleger er det ingen ekstra avsatt tid

Langtidsplan for teoriundervisning som sikrer planmessig gjennomgang av sentrale tema.

Utdanningsutvalget på avdelingen lager en langtidsplan for internundervisningen for en periode på 2-3 år som dekker aktuelle læringsmål for del 2-3 Indremedisin og som må ses i sammenheng med planen for felles internundervisning i klinikken. Det lages en liste per semester over temaer for undervisningen

Ved rotasjon til andre avdelinger deltar LIS 2-3 på internundervisning på aktuelle avdeling og vil der få dekket læringsmål innen fagområdet

Hvordan gjøres innholdet i internundervisningen tilgjengelig for repetisjon i etterkant?

Powerpoint-presentasjoner, fagartikler osv legges ut digitalt på avdelingens fellesområde for repetisjon og gjennomgang i etterkant

2.1.9. Forskningsaktiviteter

Medisinsk klinikk har mange professorer knyttet til Universitetet i Oslo. Alle avdelingene har universitetsansatte med professorkompetanse og det er en meget høy forskningsaktivitet i klinikken. Ved Indremedisinsk avdeling er det per i dag 1 overlege med doktorgrad og en tilknyttet professor. Vitenskapsteori, forskningsmetodikk og -etikk vil være en naturlig del av internundervisningen på Indremedisinsk avdeling og felles internundervisning i Medisinsk klinikk. Sykehuset tilbyr i tillegg ulike kurs innen temaet. LIS stimuleres til å delta i prosjekter innen forskning, fagutvikling og/eller kvalitetssikring. Da de har tilknytning til flere avdelinger i klinikken i forbindelse med rotasjoner, får de godt innblikk i denne aktiviteten og gode muligheter for å delta i ulike prosjekter. Dette følges opp gjennom veiledningssamtaler.

2.1.10. Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

Beskrivelse av tidspunkt og metode for evaluering av utdanningsaktivitetene.

Utdanningsutvalget evaluerer utdanningsaktivitetene 1 gang årlig etter erfaringer og innspill fortløpende gjennom året. Evalueringen skal gjøres 1. kvartal.

Hvordan skal resultatet av evalueringen anvendes?

Utdanningsutvalget gjennomgår evalueringen sammen med avdelingsleder. Det må vurderes hvilke endringer som må gjøres på kort/lang sikt.

Årlig revisjon av utdanningsplanen - hvordan og når det skal skje.

Årlig revisjon av Utdanningsplanen innen 01.03. Baseres på evaluering ved Utdanningsutvalget i samarbeid med avdelingsleder. Utdanningsansvarlig overlege sørger for revisjonen.

2.1.11. Annet

Beskrivelse av hvordan metodebøker, eller tilsvarende, benyttes.

Tilgjengelige metodebøker som benyttes i daglig klinisk arbeid og i vakt. Deles ut til alle nyansatte leger:

1. «Metodebok for leger», Medisinsk klinikk, utgave 15/Mars 2016

2. «Håndbok for Infeksjonsmedisinsk avdeling», OUS, Ullevål, utgave 6/2015

I tillegg er E-håndbok tilgjengelig via intranett og App med diverse prosedyrer (lokale og på sykehusnivå). Alle PCer er koblet opp mot internett og med tilgang til medisinske tidsskrifter og oppslagsverk i tillegg til nasjonale veiledere og retningslinjer

Tillegg 1: Organisering av vaktlag i Akuttmottaket Ullevål

	Hverdag dag 0745-1630	Hverdag natt 1500-0900	Helg/helligdag dagtid 0830/0900-1700	Helg/helligdag natt 1600-0900/1000
A Teamleder medisin 73850	Mottak Medisinske team 2. reserve stans/STEMI	Konf calling 16-20 Post: MIO fra 2000 Medisinsk team 2. reserve stans/STEMI	Konf calling 09-17 Medisinske team 2. reserve stans/STEMI	Post: MIO fra 1630. Medisinske team 2. reserve stans/STEMI
B Teamleder hjerte 73851	Stans/STEMI 2. reserve Med team Tilsyn hj. pas / ekko	Post: HIO/Hjes 1 Stans/STEMI 2. reserve Med team Tilsyn hj pas/ ekko	Visitt HIO eller Hjes1 Stans/STEMI 2. reserve Med team Tilsyn hj pas/ ekko	Post: HIO/Hjes1 Stans/STEMI 2. reserve Med team Tilsyn hj pas / ekko
C 73858	Mottak 1. reserve Med team	Kl 15-19: Mottak Fra kl 20: -Konf calling -sengeposter(Ikke MI, HIO og hjerte) 1. reserve Med team	Visitt på Obs post Post: Ansvar for sengeposter fra kl 14 (Ikke MI, HIO og hjerte) 1. reserve Med team	Konf calling. Sengeposter (Ikke MI, HIO og hjerte) 1. reserve Med team
D 73852	Mottak med primært ansvar for hjertepas 1. reserve stans/ STEMI. Medlytt Med team	Mottak med primært ansvar for hjertepas 1. reserve stans/STEMI Medlytt Med team	Visitt på Hjerte post Kan tilkalles mottak for å ta imot hjertepas 1. reserve stans/STEMI Medlytt Med team	Mottak med primært ansvar for hjertepas 1. reserve stans/STEMI Medlytt Med team
E 73718	Mottak Sepsismottak	Mottak Sepsismottak Post: Aker Rehab	Mottak Sepsismottak Post: Aker rehab	Mottak Sepsismottak Post: Aker rehab
F 73856 F2 78462	Mottak	Mottak	Mottak	Mottak
Sek-vakt 73857	Mottak	Mottak til kl 21 Post: Obs post 16-21, Visitt Obs post ca 18-20	Visitt MIB til kl 18	Ikke til stede

Tillegg 2: Program Introduksjonsuke for nyansatte Medisinsk klinikk

Dag 1:

07.45: Oppmøte Medisinsk ekspedisjon
08.00-08.15: Velkomst ved Klinikkleder
08.15-08.45: Klinisk Etisk Komité ved klinikkleder
08.50-09.20: Pasientsikkerhet, kvalitet ved kvalitetsrådgiver
09.20-09.30 : Pause
09.30-09.55: Ruspasienter.
10.00-10.25: Klinisk service ved Avdelingsleder
10.30-11.00: DIPS Arena.
11.00-11.30: Teammottak.
11.30-12.00: Sepsis, NEWS.
12.00-12.30: Lunsj
12.30-16.00: MetaVision

Dag 2:

07.45-08.20: Legemiddelsamstemning.
08.25-08.55: Smittevern ved overlege Smittevernavdelingen
09.00-09.30: Rasjonell antibiotikabruk
09.30-09.45: Pause
09.45-10.15: Barnevern og Barn som pårørende.
10.20-10.50: Diagnosekoding.
10.50-11.25: Tillitsvalgt for LIS
11.30-12.15: Lunsj
12.15-13.40: Omvisning, ID kort.
13.45-14.15: Beredskapsplan.
14.20-14.45: Praktisk arbeidshverdag: rutiner, prejournal, journalføring.
14.45-14.55: Pause
14.55-15.30: Lean (forbedringsarbeid) for LIS.
15.30-15.45: Oppsummering.

Dag 3:

07.45-08.00: Morgenmøte Medisinsk auditorium
08.00-12.00: Hospitering
12.00-12.45: Hurtigtester i Akuttmottaket
12.45-16.00: Hospitering

Dag 4:

07.45-08.00: Morgenmøte Medisinsk auditorium
08.00-08.30: Morgenundervisning for LIS Medisinsk auditorium
08.30-12.00: Hospitering
12.00-12.45: Praktisk informasjon.
12.45-16.00: Hospitering

Dag 5:

08.00-14.00: AHLR-kurs
14.15-16.00: MTU (medisinsk teknisk utstyr)